

Het Kristal, bron van

Ankerpunt in de nieuwe wijk Zuidbroek wordt Het Kristal, een voorzieningencentrum met onder meer scholen, zorgwoningen, zorgverleners, een restaurant en een buurtsuper. Na jaren van voorbereiding gaat de bouw na de zomer beginnen. In 2011 wordt het mega-project opgeleverd. In de wijk Zuidbroek, aan de noordoost-kant van Apeldoorn, komen 3400 nieuwe woningen, waarvan de eerste vierhonderd inmiddels zijn gebouwd.

tekst: Bert Felix foto's maquette: de Architecten Cie.

Samenwerking is het belangrijkste woord in Het Kristal, het nieuwe voorzieningencentrum in Zuidbroek. De deelnemers in het project overleggen al enige tijd over welke vormen van samenwerking ze zullen aangaan. Ook de komende tijd gaan die gesprekken door.

De Zonnehoek is een van die deelnemers. De christelijke school voor speciaal onderwijs zit nu in De Maten. Groei van de school, maar vooral de mogelijkheid om met andere partijen samen te werken, was voor De Zonnehoek reden om te verhuizen. „We vinden die samenwerking heel aantrekkelijk. Samen doen wat kan, apart wat moet, is bij ons al heel lang de slogan”, zegt adjunct-directeur Thea Schipper van De Zonnehoek. „We zouden bijvoorbeeld leerlingen kunnen uitwisselen met het reguliere basisonderwijs, ruimtes als het handenarbeidlokaal en het zwembad kun je delen, onze leerlingen zouden stages kunnen lopen in het reguliere onderwijs of in het restaurant. Maar belangrijk

is ook dat we deel gaan uitmaken van een gemeenschap, ook al hebben onze leerlingen straks hun eigen plek in het gebouw.” Bij de Passerel zijn ze nog voor de opening van Het Kristal al begonnen met samenwerking. De instelling voor gehandicapten heeft nu twintig kinderen op dagbesteding in Kindercentrum Doggersbank aan de Pinksterbloem in Zevenhuizen. De leerlingen hebben een ont-heffing van de leerplicht, omdat het gebouw geen mogelijkheden heeft voor onderwijs. In Het Kristal zullen die er volop zijn door de komst van Scholen Gemeenschap Mariëndael, hu nog gevestigd op het terrein van de Apeldoornse zorginstelling Schuylenburg. „In Het Kristal hebben we straks alles goed voor elkaar, maar er loopt nu al een leerkracht van SG Mariëndael bij ons rond en omgekeerd begeleiden enkele mensen van ons kinderen bij Mariëndael”, zegt Robert Bolsenbroek van de Passerel. Ook bij het reguliere basisonderwijs is Het Kristal synoniem voor samenwerking. Overleg daarover is al gaande sinds de eerste plannen voor Het Kristal in 2002. Ellen Mul-

der, directeur van De Vliegenier: „We werken al jaren met De Vliegenier en de Stichting OOK samen in de Brede School Anklaar. In Het Kristal huist jong en oud, valide of minder-valide. Het zou leuk zijn als kinderen zonder een beperking kinderen met een beperking kunnen ontmoeten. Met basisschool De Diamant werken we nu al samen waar het kan. Op de Dag van de Dialoog zijn we samen naar verzorgingshuis Wilhelmina geweest. Maar in Het Kristal gaan we ook met de andere participanten samenwerken.”

Directeur Hans van den Ham van De Diamant ziet 'hele mooie' kansen om samen te werken. „Mensen van de Passerel kunnen bij ons conciërge zijn of koffie schenken. Met het speciaal onderwijs kunnen we samen voorlezen of Sinterklaas vieren. We moeten zorgen dat onze kinderen leren omgaan met mindervalide kinderen. Ze moeten leren dat je anders mag zijn. En wat is er mooier dan dat een gehandicapt broertje straks naar hetzelfde gebouw kan als zijn niet-gehandicapte zusje.”

Wonen in Het Kristal

In Het Kristal komen honderd zorgwoningen van woonzorgcorporatie de Woonmensen. De appartementen krijgen brede deuren en grote douches en toiletruimtes. Drempels ontbreken er. Bovendien is er personenalarmering, een elektronisch slot en gaan sommige lampen automatisch aan en uit. De Woonmensen levert zelf de zorg, want de corporatie beschikt na een fusie in 2004 met de vroegere Katholieke Woon en Zorgcentra Apeldoorn (KWZA) over een eigen zorgpoot. Naast de zorgwoningen komt er ook een kleinschalige vorm van huisvesting voor dementerende ouderen en mensen met een verstandelijke beperking van Stichting De Passerel.

Bovenaanzicht van Het Kristal. Tussen de vier woontorens het centrale deel van het voorzieningencentrum. In de laagbouw (tot drie verdiepingen) onder meer enkele scholen, een buurtsuper en een parkeergarage.

samenwerking

Dwarsdoorsnede van Het Kristal, het toekomstige voorzieningencentrum van de nieuwe wijk Zuidbroek in Apeldoorn. Links en rechts twee van de vier woontorens. In het midden de rand van het dorpsplein.

Het Kristal in feiten

- ▶ Het Kristal bestaat uit vier woontorens en lage gebouwen van een enkele, twee of drie verdiepingen.
- ▶ De torens verschillen in bouwhoogte. De hoogste is twaalf verdiepingen, de andere zijn negen, acht en zes verdiepingen.
- ▶ Het Kristal beslaat een oppervlakte van 200 bij 200 meter. Dat zijn zes voetbalvelden. Het gebouw herbergt 10.345 m² onderwijs, 1.065 m² sportzalen (twee stuks), 960 m² zwembad (voor therapie en revalidatie), 350 m² zakelijke ruimte (buurtsuper), 4.030 m² verzorgd wonen, 1.320 m² ondersteunende diensten en 12.500 m² wonen in 100 woningen.
- ▶ Op de buurtsuper komen een tweede en derde laag met een parkeergarage voor 146 auto's van bewoners en personeel. Buiten komen twee parkeerterreinen van 70 en 50 parkeerplaatsen. Voor schoolbussen zijn er twee opstelstroken.
- ▶ Opdrachtgever is de gemeente (onderwijs en sport) en de Woonmensen (woningen, zorgdiensten en buurtsuper). Samen zijn ze opdrachtgever voor het centrale gedeelte. Bij elkaar gaat het om een miljoeneninvestering.
- ▶ Het Kristal ligt ingeklemd tussen de Laan van de Charleston, de Nijbroekseweg, de Citroenvlienderlaan en de Distelvlienderlaan.
- ▶ Architect van Het Kristal is Frits van Dongen van de Architecten Cie uit Amsterdam. Naamgever van Het Kristal is stedenbouwkundige Gerrit Voselman, ontwerper van de wijk Zuidbroek. Hij wilde alle lijnen van de wijk op één punt laten samenkomen in één kristallisatiepunt, waar nieuwe activiteiten ontstaan. Zo ontstond de naam Het Kristal. In het gebouw zelf komen alle lijnen op hun beurt weer samen in de aula in het hart van het gebouw.

Bijzonder basisonderwijs

Bijzonder onderwijs in Het Kristal komt van De Zonnehoek en Scholen Gemeenschap Mariëndaal (samen 380 leerlingen). De Zonnehoek is een christelijke school voor speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs en steunpunt voor autisten. De school zit nu met een hoofdgebouw aan de Heemradenlaan en nevenvestigingen aan de Valkeniersdonk en de Imkersplaats in De Maten. De Zonnehoek verhuist alle leerlingen tot 12 jaar naar Het Kristal (120 van de

240 leerlingen). Mariëndaal heeft diverse vestigingen in het land, waaronder Apeldoorn. De school voor speciaal onderwijs zit in een tijdelijk schoolgebouw op het terrein van Schuylenburg aan De Voorwaarts in Apeldoorn. In Het Kristal krijgt de school twaalf lokalen. Beide scholen behouden hun eigen identiteit.

Onderwijs is er straks ook voor de kinderen van Kinderdagcentrum de Doggersbank, onderdeel van Stichting de Passerel. Het dagbeste-

dingscentrum zit nu met twintig kinderen in een verouderd gebouw aan de Pinksterbloem in Zevenhuizen, waar ze nauwelijks onderwijs krijgen. In Het Kristal krijgt het kindercentrum zes lokalen, dan kunnen leerlingen uitwijken naar de protestants-christelijke basisschool Het Rooster, die ten noorden van Het Kristal in Zuidbroek wordt gebouwd. Die school gaat ruimte bieden aan ruim vijf-

Regulier basisonderwijs

In Het Kristal komen twee onderwijsclusters. Naast het bijzonder onderwijs is dat het reguliere onderwijs met De Vliegenier (225 leerlingen) en De Diamant (ook 225 leerlingen), die er gezelschap krijgen van kinderopvang De Toermalijn van de Stichting OOK.

De Vliegenier (eerder honderd leerlingen, nu 60) is een openbare

basisschool die enige tijd geleden is verhuisd van de Parelvisserstraat in Zevenhuizen naar een noodgebouw aan de Symphoniestraat in Zuidbroek. In Het Kristal is De Vliegenier opnieuw groeischool.

De Diamant is de nieuwe naam voor Het Anker, een protestants-christelijke basisschool uit Zevenhuizen. De school die bij De

Vliegenier in het noodgebouw zit, telt nu 125 leerlingen. In Het Kristal kan de school groeien naar 225 leerlingen. Is er meer belangstelling, dan kunnen leerlingen uitwijken naar de protestants-christelijke basisschool Het Rooster, die ten noorden van Het Kristal in Zuidbroek wordt gebouwd. Die school gaat ruimte bieden aan ruim vijf-

Dorpsplein in stadswijk

- ▶ In het hart van Het Kristal komt een dorpsplein, dat als hart van de wijk moet gaan fungeren. Er komt een groot restaurant, waar ook wijkbewoners kunnen eten. Andere wijkvoorzieningen zijn een 55+Punt, diverse eerstelijns zorgvoorzieningen zoals een apotheek en een dependance van een huisartsenpraktijk, fysiotherapie en orthopedagogie, en een aula die voor meerdere doeleinden geschikt is.
- ▶ Ook de docentenruimtes, directiekamers en de gezamenlijke handvaardigheidlokalen van de scholen komen aan het centrale plein te liggen, net als de dagbesteding van de Passerel en de Woonmensen.
- ▶ Een vaste beheerder gaat de activiteiten in het dorpsplein begeleiden. Dit jaar gaan gemeente en de Woonmensen met alle deelnemende partijen overleggen welke activiteiten er zullen worden georganiseerd. Ook de (toekomstige) bewoners van Zuidbroek zullen hun invloed hebben op de agenda van het dorpsplein.
- ▶ Het dak van het dorpsplein bestaat grotendeels uit glas.